

MARIA VANDA PENNA

Maria Troncatti

Segítő Szűz Mária leánya (Don Bosco
nővér)

Egy szeretetből „elveszített” élet

Előszó

Nagy léptekben, de magával ragadóan mutatja be ez a könyv a lelkes misszionáriusnőt, a Segítő Szűz Mária egyik leányát, aki Aprica legelőiről, Brescia magaslati völgyében található szülőfalujából került Amazónia őserdejébe. Ebben a vadonban töltött 46 évet, életét kockáztatva!

Plébánosa nem támogatta abban, hogy a szerzetesi hivatást válassza, mondván: „Itthon is tehetsz jót, meg aztán végzettséged sincsen!”

Őt azonban erősen vonzotta a misszionáriusi életideál. Minden fáradságot, félelmet és nehézséget leküzdve, 1922-ben Maria nővér végre elindulhatott Ecuadorba, ahonnan soha többé nem tért vissza hazájába.

Egyik levelében így írt: „*Napról napra boldogabbá tesz a szerzetesi hivatás és a misszionárius élet.*”

Ez az öröm végigkísérte őt egész életében és erőt adott neki abban, hogy félelmeit leküzdve rábizsa magát az Úrra, miközben szeretettel és segítő szándékkal fordult a szegények, betegek, nők és kisgyermek felé.

Maria nővér a test és lélek orvosa volt: miközben segítette és ápolta embertársait, módot talált arra is, hogy Jézust hirdesse, és tanúbizonyságot tegyen mindenki előtt a Segítő Szűzanya közbenjárásáról.

Az egyik misszionárius atya, Giovanni Vigna, aki őt személyesen ismerte, ezt a szép tanúvallomást hagyta ránk: „Ő maga az evangéliumi egyszerűség és találékonyság megtestesítője. Micsoda kifinomult anyai ösztönnel ejti rabul a szíveket! Minden problémára a legjobb megoldást találja meg, ezt igazolják a tények is. Soha nem felejtkezik el arról, hogyan kell bánni az elesettekkel és a bűnösökkel. Szemtanúja voltam, hogyan bánt az emberi lélekkel, még a legnyomorultabbakkal is a legkülönfélébb helyzetekben: spontán és természetes módon megnyilvánuló nagylelkűséggel és kedvességgel. Ami számomra lenyűgöző, hogy mindig, minden helyzetben fantasztikus módon megmaradt nőnek. Úgy értem, minél inkább Jézusnak adta magát a tisztaságban, annál inkább élte az anyaságot.”

Egyszerű tetteivel és nem tudatos hősiességgel átszőtt élete révén Maria nővér mindenki felé közvetítette azt a meggyőződését, amin misszionáriusi küldetése alapult: „Nem szabad félnünk, inkább Istenben kell bízunk, és teljesen Őrá kell hagyatkoznunk. Ő az egyetlen, aki egyedülálló módon képes szeretetteljesen gondoskodni rólunk.”

Yvonne Reungoat,

FMA Generális Anya

Bevezetés

Tiszteletreméltó Maria Troncatti nővér majdnem egész életét Ecuadorban élte le.

E dél-amerikai ország területének egy harmadát esőerdő borítja, amely az Andok keleti lejtőjétől kiindulva egy, az Amazonas mentén fekvő nagy kiterjedésű völgy felé terjeszkedik.

Ezen a vidéken sok bennszülött népcsoport él, amelyek mind a mai napig saját nyelvjárásukat beszélik, őrzik mítoszaikat és hagyományos társadalmi felépítésüket. A lakosok közül a legönérzetesebbnek a JIVARO-ként is ismert SHUAR indiánokat tartják. A legyőzhetetlen harcosok hírében álló nép évszázadokon át távol tudta tartani területéről a hódítókat és a misszionáriusokat. Csak fehérek és meszticek apró népcsoportjai tudtak gyökeret verni és fennmaradni ezen a területen, mint pl. Macas lakói, ahol Maria Troncatti nővér misszionáriusi tevékenységét megkezdte.

A Shuar nép fele az Ecuador és Peru között kijelölt határvonal mentén húzódó területen él. Amikor Maria nővér megérkezett Macasba, az őslakosok itteni népcsoportjával találkozott. Ebben az időben kezdődött el a Kordillerák szegény népességének lassú, de feltartóztathatatlan vándorlása az amazon területek felé. Az újonnan érkezett népcsoport és a helyi lakosság között érthető módon konfliktus alakult ki, amely oly mértéket öltött, hogy néhány szalézi szerzetes hozzálátott az őslakosok politikai szervezéséhez, hogy azok meg tudják védeni jogaikat és területüket.

Maria nővér a konfliktusok kellős közepébe csöppent, és minden tőle telhetőt megtett, hogy közvetítőként léphessen fel a két népcsoport között.

„Szabad az út”

„Egy fehér nő, egy minden varázslónál nagyobb mágus érkezett hozzánk: ezentúl szabadon mozoghat területünkön ő is és azok is, akik vele vannak.” Így lehetett lefordítani a dobpergést, amely a Mendes falu környéki vadonban visszhangzott 1925. egyik decemberi éjszakáján.

A „mágus” címet Maria nővér azzal érdemelte ki, hogy sikeresen hajtott végre egy sebészeti beavatkozást egy shuar kislányon, a törzsfő lányán, akit négy nappal korábban eltalált egy puskagolyó, amely belefűrődött a mellkasába és már az egész testét kezdte megfertőzni. A műtétet egy forró vízben sterilizált késsel - amit mindig a zsebében hordott - végezte el, buzgó imádság közepette, és mintegy tíz felfegyverzett és mindenre elszánt bennszülött férfi jelenlétében. Maria nővér kiállta a próbatételt, amit a törzsfő állított elé: „Ha nem gyógyítod meg, nem mész el innen többé, és mindenkit megölünk”. Néhány nappal később a kislány egészségesen tért vissza a törzséhez.

A szabad mozgástér, amit misszionárius társaival együtt megkapott, a Szentlélek „szabad működését” is jelentette, melynek hatására az üdvözülésről szóló tanítás eljutott azokhoz is, akik még nem ismerték az Evangéliumot. „*A Szentlélek ott fúj, ahol akar...*”

Így indult útjára egy ragyogó, de szörnyű szenvedésekkel teli kockázatos vállalkozás, a misszionárius tevékenység, melynek előzményei messzire nyúlnak vissza.

A kezdetek

Pisogneto di Cortenoban (1956-tól Corteno Golgi a település neve), a Camonica magaslati völgyének kicsiny központjában, Brescia megyében, 1883. február 16-án, Giacomo Troncatti és Maria Rodondinak kislánya születik, aki a keresztségben a Maria Benvenuta nevet kapja.

A házaspár sok gyermeke közül csak hat érte meg a felnőttkort: Catterina (1879), Maria (1883), Elisabetta Lucia (1887), Angelina (1889), Agnese (1892) és Giacomo (1895). A Troncatti családot szülőfalujukban mind a mai napig csak úgy hívják: „a királyok”. 1610-

ben a nemesi családok között említik: vagyis földbirtokos arisztokrataként.

Egyszerű és dolgos emberek ők, a szülők a gyermekeiket olyan értékekre nevelik, amelyek az erkölcsös élet alapjául szolgáltak a múltban és a jelenben is. A plébános által hirdetett Evangélium minden családi döntést befolyásol, a hegyekben végzett munka segít az élet fáradalmainak türelmes elviselésében. A Troncatti család tekintélyes vagyont mondhat magáénak: egy házat Cortenoban, több kunyhót és jelentős földterületeket Apricaban, kecskenyájakat, teheneket, szamarakat és öszvéreket.

A kecskék miatt kerül Maria életveszélybe, azonban sikerül megmenekülnie. Tíz éves. Prenában tartózkodik, Trivigno közelében. Már esteledik, azonban a kecskék még nem tértek vissza az istállóba. Maria útrakel, hogy megkeresse őket. Már a vacsora is kész, de a lány még nem tért haza. Odahaza aggódva várják. Sűrű köd száll le: a Maria életét komolyan fenyegető szakadékok, csúszós utak, vadállatok képe jelenik meg az apa gondolataiban. Miután hiába keresi, bemegy a faluba, hogy értesítse a rokonokat és a szomszédokat. Lámpásokkal felszerelve keresik őt egész éjszaka, egyre kétségbeesettebben, már csak azért is, mert tudják, hogy a kislány félős természetű. Hajnalban végre rátalálnak: egy bokor tövébe húzódva alszik. Az apa, akinek örömebe még mindig az aggodalom érzése vegyül, vonakodik, de végül is felébreszti.

- Féltél?

- Nem, még mindig éreztem a három nappal ezelőtti szentáldozásom kegyelmét. Az Úr vigyázott rám.

Ugyanitt, a hegyi legelőkön, körülbelül három évvel korábban Mariának volt már egy hasonlóan rossz élménye, amikor társaival tüzet gyújtott, hogy parázzon krumplit süssenek. Egy hirtelen szellőkés felszította a tüzet, és feléje fordította a lángokat. Könnyű ruhácskája egy pillanat alatt elégett, gyapjúharisnyája lánggra kapott és a bőrét égette. Az úton felbukkant egy férfi, akit azóta se láttak: két kezével oltotta el a Maria testét emésztő tüzet, majd elküldött egy kisfiút Apricába, hogy vegyen olajat. Az olajjal aztán lekezelte Maria végtagjait, és amikor távozott, ezt mondta: „Szegény kislány, soha többé nem tudja majd használni a kezeit.” Néhány órával később Mariának mindkét karja és

keze ép és egészséges volt, a tűznek nyoma sem látszott. Mennyi beteg, sebesült embert kell majd meggyógyítania ennek a két kéznek, miközben imái a lélek sebeit gyógyítják, mely az isten gondviselés jeleként nyilvánul meg, hiszen az Úr a leginkább szenvedő teremtményeihez fordul irgalommal. Maria lábai azonban csak nagyon sokára gyógyulnak be, és örökre megmaradnak rajtuk a súlyos égési sérülés jelei.

Maria nagyon okos kislány, szívesen jár iskolába és gyorsan tanul. A falusi iskolában csak a negyedik elemiig tart az oktatás. Buila tanítónő, látván Maria előmenetelét, magánúton bevezeti őt az általános iskola 5. osztályának ismereteibe, Maria nagy öröme. A tanítónő előfizet egy torinói folyóiratot, a *Szalézi Értesítőt*, amelyet Don Bosco alapított 1877-ben, hogy barátai és a szimpatizánsok megismerhessék, hogyan terjesztik az Evangéliumot a világban szétszóródott növendékei. A tanítónő kölcsönadja az újságot Marianak, aki érdeklődéssel olvassa, majd elmeséli otthon, sajátos elbeszélő stílusában mindazt, amit olvasott.

A hírek, amelyek a misszionáriusoktól érkeznek, különös hatást gyakorolnak rá. Ebben azt olvassa, hogy nővéreket is küldenek a misszióba, a Segítő Szűz Mária Leányait (FMA), hogy együtt dolgozzanak a szalézi testvérekkel. A plébániai hitoktatás és a családjában megélt hit felébresztik benne a vágyat, hogy Istent hirdesse ott, ahol még nem ismerik.

Maria rokonszenves, életerős, nagylelkű, vidám lánnyá cseperedik.

A nővére, Catterina a bizalmasa.

- Misszionárius nővér akarok lenni. A leprások közé akarok menni...

- Miért akarsz elmenni olyan messzire? Nem tudsz mások javára lenni itt, a faluban?

- Te itt maradhatsz. Én nem. Nekem mennem kell.

A plébános is egyetért Catterinával. Maria 16 évesen hosszú beszélgetést folytat le az atyával. Jót tenni? Rendben van. De ahhoz minek elmenni a faluból?

Nagyobb baj akkor lesz a dologból, amikor Maria a családjában hozza majd fel ezt a témát. Egyelőre még vár vele, hogy ne rontsa el a derűs légkört, ami otthonában uralkodik.

A döntés

Miután eléri a nagykorúságot (ez akkoriban 21 éves korban volt), él jogaival és ír Torinóba, a szalézi rend központjába.

A tiranói (Sondrio megye) FMA rendházfőnöknője behívja Mariát egy bemutatkozó beszélgetésre. Ez a közösségi ház van legközelebb Cortenóhoz. Nem kell sok hozzá, hogy Giuditta Torelli nővér felismerje Maria mély elhivatottságát, így közli vele: „Tekintse úgy, hogy fel van véve.”

Nizza Monferratóból (Asti megye), az FMA Intézmény akkori központjából, október közepén megérkezik a befogadó nyilatkozat. 1905-ben járunk.

Hogyan mondja meg Giacomo papának, hogy elmegy? Maria nem elégszik meg a törvény adta jogokkal: azt akarja, hogy apja áldását adja jövőbeli terveire.

A plébános most már biztos benne, hogy nem holmi szeszélyről van szó. Mariát valóban az Úr hívja, ahogy annak idején az Apostolokat, ezért segít abban, hogy meggyőzze az apát, és sikerrel jár.

1905. október 15-ét írunk. Gyászos hangulat uralkodik a Troncatti házból: elérkezett az indulás napja.

Miközben Mariát Catterina és egyik unokatestvérük kikíséri a házból, különös izgalom vesz erőt a lányon. Megfordul és meglátja apját, aki elájult fájdalomában, és a plébános próbálja támogatni. Egymásnak ellentmondó érzések töltik el: maradjon, vagy menjen? *„Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem – mondta egyszer Jézus – nem méltó hozzám.”* Nehéz szívvel indul útnak. Végtelenül fájdalmas elszakadás ez a családjától, a hegyektől, a falutól, mindentől, ami valaha kedves volt számára, és amit soha többé nem fog látni. Később így szól a Mato Grosso programban részt vevő fiatalokhoz, akiknek felajánlják, hogy kifizetik az olaszországi utat, ha meg akarják látogatni családjaikat: *„Amikor átadod magad az Úrnak, az örökre szól”*.

Nyolc kilométert tesz meg gyalog az edolói vasútállomásig, onnan vonattal utazik Bresciába, Milánóba, Chivassóba, Astiba, majd Nizza Monferratóba.

A próbaidő

Elkezdődik a szerzetesi életre való felkészítés ideje. Maria, aki nagyon vidám természetű volt, most képtelen mosolyogni, szomorú, nem beszél, a kérdésekre röviden válaszol. Mély válságidőszakon megy át: „*Túl nagy célt tűztem magam elé... Egy senki vagyok: mire lennék képes én, szegény hegyvidéki lány?*”. Az első találkozás az új környezettel ugyanis kegyetlen volt számára: Maria, aki ahhoz szokott, hogy életét a szabad ég alatt, napsütötte tájakon töltse, tevékeny munkával, most úgy érzi, megfojtják az új életforma kikerülhetetlen szabályai.

Elöljárói nem tudják ezt mire vélni: Maria jó helyen van? Valóban az Úr hívja őt a szalézi életvitelre? Bosco Szent János, aki a fiatalok megmentésének szentelte életét, miután egyszer azt álmodta, hogy rózsalugas alatt sétál hegyes tövisekkel átszúrt talppal, ezt vallotta: Krisztus követése keresztút, ami azonban végtelen örömmel tölti el azt, aki átadja magát Neki. Ebből az örömből fakad a mosoly, az a vidámság, amely átragad másokra is, és a másik ember felé megnyilvánuló szívéllyesség.

Amikor az előljárók kikérik a cortenói plébános véleményét Mariáról, ő nagyon vidám természetűnek írja le. Aztán ír egy levelet a lánynak, amelyben röviden a következőkről faggatja: „Hová lett a lelkesedésed, hogy az Urat kövesd, és szenvedő embertársaidnak szenteld az életed?” Mariát ez mélyen megérinti, és egészséges lelkülettel reagál: rövid idő alatt visszanyeri derűjét, és megszabadul attól a súlyos kötől, amely addig a szívét nyomta. Újra vidáman társalog és ismét jókedvű. Ennek ellenére, a biztonság kedvéért, néhány hónapig még nem kezdi el a noviciátust. Időközben, a veteményeskert gondozásával megbízott nővér, aki maga mellé vette Mariát kisegítőnek, a következőket jelenti a Generális Anyának: „Ne küldjétek haza Mariát: kiváló misszionárius lesz belőle.” Lám, az egyszerű és tiszta szívűeknek biztos megérzéseik vannak.

Így Maria felköltözik a dombok közé, az anyaháztól néhány száz méterre található Noviciátusba.

Az a szerencse éri, hogy egy kiváló lelki vezetőt ismer meg Rosina Gilardi személyében, aki magabiztosan vezeti őt az életszentségnek az Alapítók által kijelölt útján: a munka az erényszerzésnek és imaéletnek

praktikus eszköze; a munka nem öncélú, az imádság még kevésbé, különben lelkileg nem fejlődünk. „*Légy egyszerű, szorgalmas és kitartó kötelességeid teljesítésekor, vagyis azt vidd végbe, amit Isten akar, addig, amíg Ő akarja, és ahogyan Ő akarja.*” Ezek a szavak összhangban vannak mindazzal, amit Mazzarello Szent Mária Dominika társalapító írt az első nővéreknek: „*Amikor dolgozunk, örömmel tegyük [...], csak Jézusnak munkálkodjunk. Az igazi istenfélelem azt jelenti, hogy kötelességeinket a maga helyén és idejében és kizárólag Isten iránti szeretetből visszük végbe.*”

A szilárd meggyőződés

Ez a szilárd alapokon nyugvó, mértéktartó, lényegre törő lelkiségi irányzat termékeny táptalajra talál Mariában: most már biztos benne, hogy ezen az úton akarja őt vezetni az Úr, ő pedig hagyja, hogy vezesse.

„*Uram, örökre a Tiéd akarok lenni. Ó, Jézusom, mindent otthagytam, ami a legkedvesebb volt számomra, hogy Neked szolgáljak, hogy megmentsem a lelkem. Igen, mindent feladtam: Csak Te maradtál nekem, de nincs is másra szükségem.*” A szerzetesi étellel járó feladatainak precíz elvégzése példaértékűvé vált más novíciák számára. Megtalálta azt az „igazgyöngyöt”, amelyről Jézus beszél.

És íme, itt a következő, ez alkalommal testi próbatétel. A beilleszkedés fáradalmi állandó migrénben, étvágytalanságban, álmatlanságban és az arcát elcsúfító kelésekben nyilvánulnak meg.

Közeledik a szerzetesi fogadalomtétel ideje. Maria jelentkezik, biztos magában, eltökélt, csupa öröm, az előjárók is nagyon elégedettek vele, nem úgy az egészségi állapotával. A szalézi életvitel elengedhetetlen része az egészség. A fiatalok között élni, a nevelésüknek szentelni az életet édes teher, de teher.

Maria leteheti a fogadalmát, de egy feltétellel: ha egy év elteltével egészségi állapota nem mutat javulást, nem folytathatja. Addig is, 1908. szeptember 17-én leteszi a tisztasági, szegénységi és engedelmisségi fogadalmat: egyetlen szerelme Jézus lesz.

Elsőként az Alessandria megyei kis központba, a Rosignano Monferrato-i közösségbe küldik.

Maria nővér a közösség és az óvoda szakácsa lesz. A munka nem kevés, de annál nagyobb szeretettel végzi.

Közben ismét komoly egészségügyi problémákkal kell szembenéznie. Először egy súlyos kézgyulladás, aztán a tüfusz. Állapota miatt a legrosszabtól lehet tartani, emiatt az előjárók úgy határoznak, hogy a Nizza Monferrato-i kórházba szállítják, hogy megfelelő ápolásban részesüljön. Ez az év próbára teszi az egészségét. Nem nehéz elképzelni, milyen lelkiállapotban lehetett és milyen buzgón imádkozhatott. Egy szerencsés körülmény azonban a javára fordítja az eseményeket: Nizzában házfőnöknő lesz Rosina Gilardi nővér, aki noviciátusi ideje alatt volt lelki vezetője. Ő tudja, ki az a Maria nővér.

Abban az időben fordul meg Nizzában a szaléziak Legfőbb Elöljárója, a ma boldogként tisztelt Michele Rua atya. Szóról szóra idézzük az akkor már misszionárius Maria nővért, aki több alkalommal így számolt be a nővéreknek:

„[Rua atya] meglátogatott engem a betegszobában [...] és megkérdezte, hogy meg akarok-e gyógyulni; lelkesen azt válaszoltam, hogy boldog lennék, ha visszanyerhetném az egészségemet, és beválthatnám azt az ígéretemet, miszerint misszionárius akarok lenni. Rua atya akkor megkért arra, hogy imádkozzak el vele három Üdvözlégy Máriát. Majd a Segítő Szűz áldását adta rám, és azt mondta, hogyha hiszek, akár azonnal felkelhetek és bemehetek a kápolnába, hogy hálát adjak az Úrnak. Így tettem, Rua atya pedig megjósolta nekem, hogy meg fogom érní az időskort, és sok jó tettet fogok véghez vinni.”

Maria nővér, felgyógyulása után, ígéretet tesz arra, hogy minden erejét a misszionárius tevékenységnek fogja szentelni. Azonban még mindig nagyon gyenge. Közeledik az a nap, amikor vagy megújítja fogadalmát, vagy visszalép. A rendházfőnöknő Varazzébe küldi, hogy egy utolsó esélyt adjon neki. A tengeri levegő jót tesz Maria nővérnek, egy kicsit erőre kap tőle, így megújíthatja fogadalmát. Az út nyitva áll előtte...

Miután felgyógyul, az tűnik helyénvalónak, hogy Varazzében maradjon. Tíz évet tölt ebben a közösségben. Itt egy nagy oratórium, az általános- és középiskolás diáklányok számára kollégium, a fiatal hölgyek számára pedig szabó-varró iskola van. Miután életerejé

visszatér, Maria nővér ugyanolyan lelkesen lát hozzá a lányok neveléséhez, mint a házimunkához: *„Mindenben Istent kell szem előtt tartanunk: akár az ebédlőben tevékenykedünk, akár a dormitóriumban, akár a folyosókon akár a lépcsőházban.”* Meghatározó évek ezek mind lelki, mind szakmai fejlődése szempontjából.

Így készül az örök fogadalomtételre, amire 1914. szeptember 19-én kerül sor. Most 31 éves. Teljesen és végérvényesen Istené, és Őbenne minden embertársáé, akikkel csak találkozik a világon. Az átélt események teljes mértékben tudatosították benne, hogy törekeny alkata pont akkor erősödött meg, amikor minden bizalmát Istenbe helyezte.

Az ember csak arra bízza rá magát, akit szeret: az Úr iránt érzett szerelme ad majd neki mindig erőt és mutat rá élete értelmére.

A világháború

Az első világháború előestéjén vagyunk. Olaszország 1915. május 24-én csatlakozik a háborúhoz.

Maria nővért egyik rendtársával együtt felszólítják, hogy végezze el a Varazze Önkormányzata által szervezett ápolói és vöröskeresztes tanfolyamot. Sosem lehet tudni, mikor veszi majd hasznát az ott megszerzett ismereteknek. Rejtélyesek az Úr útjai.

Június 25-én, a tanfolyamról hazaérvén, Maria és Chiara nővér csodával határos módon menekülnek meg a halál torkából: egy nagy erejű szélvihartól a Teiro hegyi patak, amely intézményüktől nem messze csörgedezik, egy szempillantás alatt kiárad, a víz betör a házba és az udvarra, és félelmetesen növekszik. A sekrestyés nővér, aki a szent edények megmentésével foglalatoskodik, vízbe fullad.

„Segítő Szűz Mária, megígérem, hogy ha megmentesz ettől az árviztől, misszionáriusnak megyek.” A két nővért, akik egy úszó asztalba kapaszkodnak, a víz egy ablakzsugáternek sodorja, így megmenekülnek. Maria nővér betartja ígéretét és jelentkezik misszionáriusnak.

Időközben a varazzei intézményükben lefoglalnak tizenöt ágyat sebesült katonák részére, Maria nővért pedig arra utasítják, hogy ápolja őket: ennek a tapasztalatnak nagy hasznát fogja venni a jövőben.

Jóslat volt?

A háborúnak vége, Maria nővért Nizza Monferratóba helyezik ápolónőnek: a nővérek és a kollégium fiatal növendékei élvezhetik gondoskodását és figyelmességét.

1922. március 13-án éjszaka egy kétoldali tüdőgyulladásban szenvedő, haldokló lánynál virraszt: az antibiotikumok feltalálása előtt ebből a betegségből nagyon kevesen épültek fel. Súlyos állapota miatt a lányt nem lehet hazaszállítani, így Marina a Madonna Házban akar meghalni.

- Marina, mihelyt találkozol a Madonnával, mondd meg Neki, járjon közben értem Jézusnál, hogy elmehessek misszionáriusnak a leprások közé.

- Nem, Maria nővér. Ön Ecuadorba fog menni misszionáriusnak.

- Marina, félreértettél engem: a leprások közé.

- Nem, Ön Ecuadorba fog menni.

Tudott valamit Marina Ecuadorról? A betegség elhatalmasodik Marina szervezetén, és március 14-én hajnalban meghal.

Néhány nappal a temetés után Maria nővér találkozik a Generális Anyával, Caterina Daghero nővérrel:

- Maria nővér, te jelentkeztél misszionáriusnak?

- Igen Anyám.

- Jól van, akkor Ecuadorba fogsz menni. Szükség van azonban a szüleid beleegyezésére. Írj nekik rögtön és közöld velük azt is, hogy mielőtt elutazol, egy kis időre hazamész, hogy meglátogasd őket.

Fájdalmas döntés után ugyan, de a szülők beleegyeznek az utazásba.

Útban az „Ígéret Földje” felé

1922. a Segítő Szűz Mária Leányai Intézmény megalapításának 50. évfordulója. Ennek alkalmából Nizzában ünnepségsorozatot rendeznek, amelyen részt vesznek a világ minden tájáról érkező előljárók és előljárónők.

Maria nővér korábban a *Szalézi Értesítő*ben olvasta, hogy az ecuadori Méndez és Gualaquiza püspökének és apostoli vikáriusának egy bizonyos Domenico Comin nevű misszionáriust neveztek ki, de akkor nem tulajdonított nagy jelentőséget a hírnék. Comin Főtisztelendő május 7-én Nizzába érkezik. Misét mond, meglátogatja a rendházat,

találkozik Maria nővérrel is. „Ezt a nővért – közli vele a Generális Anya – Ecuadorba helyezik, pontosan az őserdei misszióba.”

Az előkelő megjelenésű, meglehetősen sápadt, soványka Maria nővér nem tehetett valami mély benyomást a püspökre, aki az őserdei körülményekhez szokott. A püspök alaposan szemügyre veszi a nővért, majd belekezd az amazon őserdő és lakosainak tüzetes leírásába...

Miután véget ér az ünnepségsorozat, Maria nővér Cortenóba utazik, hogy meglátogassa a családját. Tizenhét év telt el azóta, hogy elhagyta őket. Mély hatással van rá a hegyi levegő, az erdők, a hegyi patak... mindenekelőtt pedig szülei, húgai (közülük ketten meghaltak az elmúlt években) és az öccse. Egy hetet tölthetne otthon, de nem bír addig maradni. Szívszorító az újabb búcsúzás. Jobb azonnal elindulni, mielőtt még meghasad a szíve az érzelmektől.

November 4-én még mindig sok misszionáriusnő tartózkodik Nizzában, köztük az ecuadori tartományfőnöknő, Caterina Mioletti nővér. Ő az, aki november 9-én magával viszi az arra a területre helyezett misszionáriusnőket.

Nizza Monferratóból vonattal teszik meg a Torinóba, majd Lyonba, végül Marseille-be vezető utat. Aztán hajóra szállnak. Maria szívében mély fájdalommal, de lélekben megújulva és megerősödve vág neki az útnak. „*A Te arcodat keresem, Uram.*” „*Ha útra kelünk, nyugodt szívvel kell otthagynunk hazánkat és rokonainkat. Jézus előttünk jár, enyhíti szenvedéseinket, és azt akarja, hogy bátran kövessük Őt*” írta egy kis füzetbe, amit mindig mindenhová magával vitt.

Guayaquilben szállnak partra, Ecuador fő kikötőjében, ahonnan vonattal folytatják tovább útjukat az Andokbeli Kordillerák felé, majd lóháton, nehézségek árán érkeznek meg Chunchiba. A nővérek itt indítottak útjára 1912-ben egy evangelizációs programot a legszegényebbek között, megnyitva a környék egyetlen, bentlakásos iskoláját.

Maria nővér a megérkezésekor tudja meg, hogy ő lesz a közösség elöljárója addig, amíg nem költözik a vadonba.

Chunchiban nincs sem orvos, sem gyógyszertár. Ott tartózkodása alatt Maria nővér nyit egy „botiquín”-t, egy kis gyógyszerkereskedést, és nekilát a legszegényebbek gyógyításához. A munka sok, de senki,

sem a szegények, sem a közösségben élő nővérek nem csalódnak „jelenlétében”, amit a szívélyes, önzetlen, fáradhatatlan szeretet hat át.

Így ír rokonainak: *„Igen, valóban nagy szükségem van Isten segítségére: a misszió, amit a Jó Isten rám bízott, nehéz [...], de Isten, aki annyi bátorsággal töltött el engem, nem fog magamra hagyni: nagyon közel érzem Őt magamhoz; úgy gondolom, Jézus jelenléte itt kézzelfogható. Különben honnan vettem volna erőt én, szegény, gyöngye teremtmény, honnan vettem volna ennyi bátorságot? És hogy élhetnék ilyen vidáman és elégedetten egy idegen, mondhatni, már-már barbár környezetben?”*

A vadonban

Chunchi nem más, mint felkészítés a vadonban végzett missziós munkára. Ott, Macasban, Morona Santiago székhelyén, tartózkodik egy éve egy szalézi misszionárius, Salvatore Duroni atya; de szükség van nővérekre is, akik a családokkal, nőikkel és főleg gyermekekkel foglalkoznának.

A csapat, Maria nővér, Carlota Nieto nővér, egy bennszülött, aki ismeri az őserdőt, valamint az Olaszországból épp most érkezett fiatal misszionáriusnő Domenica Barale nővér, indulásra készen áll.

1925. október 26-án érkezik el a nagy nap. Elkíséri őket Comin Főtisztelendő, két szalézi szerzetes, a tartományfőnöknő, Caterina Mioletti nővér, és egy másik nővér, hogy a visszaúton a tartományfőnöknő ne legyen egyedül.

Maria nővér egyik, a szüleihez írt, december 27-ére keltezett leveléből megtudhatunk néhány részletet erről a vadonon keresztül vezető, szörnyű utazásról, amely egy hónapig tartott már csak azért is, mert kénytelenek voltak többször megállni, hogy erőt és bátorságot merítsenek.

Íme néhány részlet a levélből: *„A lovaglás igen keserves volt számomra, mivel az utak rossz minőségűek, időnként a ló majdnem teljesen elsüllyedt az iszapban, így nem volt olyan porcikám, amely ne sajgott volna. [...] Panban meg kellett állnunk [...] Innen már nem mennek tovább a lovak, mivel sötét erdő borítja az egész területet: olyan helyeken jártunk, ahol szerintem a falumbéli kecskék sem tudnának átkelni. [...]. Az éjszakát álmatlanul töltöttük egyrészt a*

fáradtság, másrészt a kígyóktól való félelem miatt; viszont csodálatos élmény volt éjszaka a csillagokban gyönyörködni, amikor derült volt az ég és az erdő csendjét csak néhány madár csiripelése törte meg. Én gondolataimban a szüleimnél jártam, szép szülőházamban [...] Uram, mindent Érted teszek! Mérféltetlen áldozatokat kell hoznom, adj erőt elviselésükhöz.”

Megannyi könny, félelem és kérdés ... míg végre megérkeznek egy kis lakott területre, Mendesbe. Maria nővér itt találkozik először a Shuar indiánokkal, itt hajtja végre a kockázatos műtétet Cacico törzsfő lányán, mely után szabadon járhat-kelhet a vadonban.

Mendesből december 1-jén indulnak tovább, a Shuarok védelmező kíséretében. Végre megérkeznek a Mendesi Apostoli Vikariátus fő központjába, Macasba, mely az Upano folyó jobb partján, a Cutucú hegylánc és az Andokbeli Kordillerák nyúlványai között, 1000 m magasságban fekszik. A világ egyik legaktívabb vulkánja, a Sangay uralja a tájat. A nővérek számára kijelölt lakhelyről így ír ugyanebben a levélben: „[...] *Leszúrt hegyes karók, némi gyékénnyel befedve, az ágyunk pedig deszkapalló. Nagyon szegényes az egész, de nem ez számít, hanem az, hogy a lelkek üdvözülésén dolgozzunk*”.

Macasban a misszionáriusnőket a falu védőszentjének, a Szeplőtelen Szűzanyának a képe, a „*Purissima*” fogadja, amit 1599 óta, vagyis inkább időtlen időktől fogva tisztelnek. E kép előtt imádkozva, Maria nővér, életének sorsdöntő pillanatait fogja átélni.

A nővérek megérkezésével kezdetét veszi az a missziós tevékenység, amelyet az Egyház a szalézi szerzetesekre és nővérekre bízott. Comin Főtisztelendő, mielőtt elutazna Macasból, ezt mondja: „Törődjete a Jivarókkal. A Szent Szék rám bízta őket. Ők az én szeretett nyájam.”

Leírhatatlan magány és elhagyatottság érzése, kétségbeesés és keserves sírás lesz úrrá a kis közösségen, amely Macasban marad, miután 1925. december 28-án kíséretük otthagyja őket, és útnak indul. Az ott maradtaknak meg kell kezdeniük a hittérítést, el kell indítaniuk a közösségi hit- és kultúréletet, vagyis a missziót, a vadon bennszülöttei körében.

Annyi év távlatából is érdekesnek tűnhet az akkoriban huszonéves Domenica Barale nővér tanúságtétele: „*Az első szerzetesek voltunk,*

akiket Macasba küldtek. A „sierra” lakosai olyan idegenek voltak számunkra, hogy nagyon elhagyatottnak és elszigeteltnek éreztük magunkat. Épp ebben a helyzetben bontakozott ki a szemünk láttára Maria nővér lelki ereje, életszentsége és kezdeményező képessége. [...] Merem állítani, hogy Maria nővér minden cselekedetét az a vágy sarkallta, hogy megmentse a lelkeket a kárhozattól. Ezért nem félt áldozatokat hozni. Az egyik legnagyobb nehézséget az jelentette, hogy rájöjjünk, hogyan tudunk minél több shuar gyermeket megmenteni a haláltól. [...] Minden nehézségért kárpótolt minket közösségünk szeretetteljes légköre, amit valóban természetfeletti szeretet hatott át.”

Macasban már volt a misszióknak egy iskolája, amit egy fiatal laikus, Mercedes Navarrete vezetett. Mercedes jómódú riobambai családból származott, de felhagyott korábbi kényelmes életmódjával, és a kicsik nevelésének szentelte életét. Amikor az FMA nővérek megérkeznek, Mercedes örömmel adja át nekik a nevelőmunkát. Attól kezdve ezt a feladatot Carlota és Domenica nővér látják el, Mercedes pedig felajánlja együttműködését, ami igen értékesnek bizonyul, hiszen, mai szóhasználattal élve, kulturális közvetítőként lép fel a gyarmati lakosok és a shuaro felé.

A növendékek, akik mind gyarmati lakosok leányai, vagyis fehérek, 53-an vannak, és az elemi iskola első négy osztályába járnak. Mintegy 15 fiatal, ha nem esedékes a munka az ültetvényeken, eljár a nővérekhez varrni tanulni, és segít építőanyagot hordani a Salvatore Duroni atya tervei alapján épülő templomhoz.

Maria nővér, aki a közösség előljárója, az emberekkel törődik és segít nekik gondjaik megoldásában. Akinek törődésre és vigaszra van szüksége, benne szakértelemre és nyitott szívre talál, bármilyen problémáról is legyen szó. Ő lesz mindenki „jó anyácskája”, aki azonnal rohan, ha beteghez hívják, és befogad mindenkit, akinek biztos menedékre van szüksége.

Egyfajta nyilvános orvosi rendelőt állít fel: ide bárki jöhet, akinek orvosi segítségre van szüksége.

Gyarmati lakosok és shuaro is látogatják rendelőjét, ez utóbbiak azonban mindig gyanakvással közelednek, és bármikor készek elszaladni... Maria nővér diagnosztizál, orvosságot ad a betegségekre, lekezeli a sebeket; sebész, gyógyszerész, szülésznő és fogorvos is

egyben. Hamarosan megkezdi beteglátogató körútjait is: hívhatják, ha sürgős esetről van szó. Többször előfordul, legyen az éjjel vagy nappal, hogy az utolsó pillanatban hívják, és kenuval kell átkelnie az Upanón vagy átgyalogolnia a gázlón, egy bennszülött és esetenként egy gyarmati lakos kíséretében. A szeretet legyőzi a félelmet, ami állandóan a nyomukban jár. Egyik kezében az elsősegély ládikával, másikban rózsafüzérrel indul útnak. Nem csak a lelket, a testet is gyógyítja, az Isten szerető gondoskodásáról tanúskodó szavakkal. Ami azonban a bennszülötteket illeti: hogyan szólítsa meg őket azon túl, hogy betegségeiket gyógyítja? Hogyan vigye el hozzájuk a hitet? Túlságosan is féltik a szabadságukat. A vadon törvénye uralkodik felettük. Minden nap ezek az aggodalmak gyötrik Maria nővért.

Egy kislány, akit eltöltött a Szentlélek ereje

A ház, amelyben a nővérek laknak, a „szent dombon” helyezkedik el, Macas lakói így nevezik ezt a helyet.

Egyik májusi estén futva érkezik a ház előtti tisztásra egy ismeretlen shuar kislány. A nővérek nem értik, amit mond. Odahívnak egy fiatal gyarmatlakót tolmácsnak.

- Ki vagy? Honnan jössz?

- Yampauch vagyok. Elszöktem. Apám meghalt, anyám felakasztotta magát. Idejöttem... Maradhatok nálatok? Láttam, amikor jöttetek. Rokonszenvesnek találtalak titeket. Itt akarok maradni.”

Maria nővérek sikerül értesíteni a rokonokat, de senki nem jön érte. A nővérek készítenek Yampauchnak fekhelyet, adnak neki új ruhát, és megkínálják tojással, ami a bennszülöttek egyik kedvenc eledele.

A Szentlélek ereje működik a kislányban. Okos, hamar megtanul spanyolul. Szereti Mercedes Navarrete hittanóráit. Kéri a keresztséget, szeretne Szentáldozáshoz járulni... Amikor a misszióba shuarok jönnek, hogy kezeltessék magukat, Yampauch kíséri őket betegágyukhoz. Tojást szürcsölgetve járkál köztük, megmutatja nekik az ágyacskáját, a tükrét (a tojáson kívül ez a shuarok másik vágyálma), elmondja nekik, hogy Isten jóságos atya, aki a mennyben van, és mindenkit üdvözít.

Egy nap egy apa érkezik az orvosi rendelőbe. Elhossa a kislányát is, Eweket. Yampauch ismeri Eweket és mesél neki a misszióban töltött boldog napjairól. Távozáskor Eweket az apja nem leli sehol. Elbűjt, hogy ott maradjon. Az apa dühös lesz, arra gyanakszik, hogy a nővérek gyermekeket rabolnak. Maria nővér kijön a rendelőből, mit sem tudva Ewekről, és tiszteletet parancsoló hangon és őszinte szavakkal lecsillapítja az apát, aki elmegy. Ewek most már előbújik a rejtkehelyéről és kéri, hogy maradjon a misszióban. Készítenek neki is egy fekhelyet az éjszakára. Reggel az apa visszatér. Ewekre rá sem lehet ismerni: szépen fel van öltöztetve, meg van fésülve, és boldogan játszik Yampauchval a tisztáson. Apja gondolataiba merülve nézi.

- Nem akarja itt hagyni nálunk? – kérdezi Maria nővér. – Annyi mindent megtanulhatna, aztán hazamehetne.

- Megígéri, hogy nem adja el? Hogy nem viszi el innen?

- Megígérem.

Az apa a lányát nézi.

- Itt maradsz. Majd eljövünk meglátogatni téged...

Így a következő tanévben két shuar növendék kezdi meg az iskolát a fehérek gyermekeivel. Abban az időben ez rendkívüli dolognak számított. Elhárultak az akadályok, a nehézségek, az előítéletek. Kulturális sokszínűség, mondanánk ma. 80 évvel ezelőtt ez a szó még nem létezett. De a jelentéstartalom, amit kifejezett, már ekkor érvényben volt, a szeretet hívta életre. Megtört a jég a shuar világ és a misszió között: szabad volt az út.

Küzdelem a legelesettebbek jogaiért

Időközben elő kell készíteni egy másik házat is, mert a kicsik száma gyarapszik. Nyitnak egy kis hálótermet, ahol kezdetnek elhelyeznek néhány bölcsőt. A vadon törvénye előírja, hogy a fogyatékos, a házasságon kívül született és az anya halála miatt árván maradt újszülötteket meg kell ölni. Maria nővér úgy fogadja be őket, mintha ékszert kapna ajándékba. Ennek híre megy, így a nők egyre csak viszik neki a gyermekeket. Maria nővér megérteti az anyákkal, hogy nem helyes megölni őket, Isten akarata nem ez. Némelyek megértik, és segítenek neki. Hogy hány életet mentett meg így, azt csak Isten tudja.

Nem csak újszülöttüket, hanem erőszakos férfiaktól szenvedő nőket, otthonról elüldözött leányanyákét...

1940-1927 augusztusában a Generális Anya kap egy fényképet Maria nővértől, melyen az iskolába járó gyermekek láthatók. Meg vannak rajta jelölve a shuar növendékek: 32-en vannak a misszióban. Számuk gyorsan nő. Ben 64-en vannak, akik iskolába járnak, fiúk és lányok, hittant tanulnak, megkapják a szentségeket. Akkoriban még nem voltak hivatalos okiratba foglalva a gyermekek és a nők jogai. Macasban e jogokat a mindennapok konkrét helyzeteiben gyakorolják és érvényesítik azok a nők, akik Istenért lemondtak a családról, mégis életet adnak. Szavak és gesztusok segítségével tanítják meg a shuarokat mások megbecsülésére, az emberi méltóság tiszteletben tartására, és mindenekelőtt a gyengébbek védelmére. A nővérek elsősorban a gyermekek, a nők és a betegek ügyét karolják fel, érdekükben Maria nővér nem habozik kemény szavakkal fellépni az ellen, aki visszaél fölöttük gyakorolt hatalmával.

Erős egyénisége segíti Mariát ebben a munkában: nem enged olyan esetekben, amikor alapvető emberi jogokról van szó.

A vadon törvénye lehetővé teszi a poligámiát: e hagyomány ellen nehéz küzdeni. A türelem és a Szentlélek működésébe vetett bizalom azonban meghozza gyümölcsét. 1930. december 20-án kötik meg az őserdőben az első keresztény házasságot, ők az első olyan ifjú shuar pár, akik úgy találtak egymásra, hogy családjaik nem avatkoztak be választásukba.

Maria nővér fáradhatatlanul segít, befogadja a rászorulókat, ő maga az isteni irgalom megtestesítője. Mi sem természetesebb számára, minthogy a férj halála esetén a feleséget és a gyermekeket is magával vigye a misszióba, hogy azután ott gondoskodják testi és lelki szükségleteikről. Nem tesz különbséget az emberek között: szükségét szenvedsz valamiben? Segítek neked.

„Amit egynek tesztek a legkisebbek közül, nekem teszitek” – mondta Jézus. Az Evangéliumot vagy életformává váltjuk vagy élettelen betű marad.

A szalézi Miguel Ulloa atya így ír erről: „Maria nővér mindenkiről szeretettel, szolgálatkészen és örömmel gondoskodott, legyenek azok

befolyásos emberek, katonák, szerzetesek, szerzetesnők, helybéli lakosok vagy külföldiek, gazdagok vagy szegények, fehérek vagy shuaro.”

Járványok idején, ami gyakran előfordul e népcsoport körében, Maria nővér még serényebben dolgozik, és erre buzdítja nővértársait is. Eközben nem hagy fel az imádsággal sem, hanem ellenkezőleg, még buzgóbb imaéletet él, hiszen az ima a leghatékonyabb orvosság.

Az Upano-folyón túl

Maria nővérnek már korábban is volt alkalma átkelni a kiszámíthatatlan és féktelen áradásairól ismert Upano-folyón, melynek túlsó partján jivaró indiánok lakta végtelen őserdő terül el. Ezek azonban csak alkalmi jellegű látogatások voltak. De mikor jön el az ideje, hogy állandó missziót létesítsen ott?

Erre akkor adódik alkalom, amikor egy haldokló idős asszony, aki a folyó túlsó partján él és hallott a misszionáriusokról, keresztény módon szeretne meghalni, ezért hívhatja őket. Megérkezik Ghinassi szalézi atya, ő beszéli a shuar nyelvet. Megkereszteli az idős hölgyet, aki azonban nem hal meg, hanem új erőre kap, és mindenkivel megosztja azt az örömteli érzést, hogy keresztény és üdvözülni fog. Hisznek neki. Egy shuar küldöttség azzal a hivatalos kéréssel fordul a macasi misszionáriusokhoz, hogy létesítsenek egy missziós bázist a területükön.

A kérés örömmel tölti el a misszionáriusokat: nem kell többé átkelni a veszélyes folyón, amely annyi fiatal életet követelt már.

Nem a folyó az egyetlen akadály, amely a hittérítés útjába áll. A gyarmati lakosok nem nézik jó szemmel, hogy a bennszülöttek, akik szolgaként vagy munkásként dolgoznak az ültetvényeken, az oktatás révén tudatára ébrednek annak, hogy saját jogaik vannak. Ezért azt a szóbeszédet terjesztik, hogy a misszionáriusok megnyerik maguknak a gyermekeket és fiatalokat, hogy aztán eladják őket. Maria nővér hajlamos lenne kemény és energikus szavakkal visszavágni a gyarmatosoknak, de ez alkalommal sírásra fakad fájdalmában: mivel érdemel ki ennyi rosszindulatot, miután annyi minden jót kapott már az élettől? A gyarmatlakók megértik, elszégyellik magukat és jó belátásra térnek. Azzal teszik jóvá, amit tettek, hogy egyre több shuart küldenek a misszióba.

Időközben letelt az a hat év, amíg Maria nővér Macasban előjáróként dolgozott, így most áthelyezik a Sucúában nemrég alapított, ideiglenesen Macas fennhatósága alá tartozó misszióba. A szaléziánusok itt iskolát nyitottak, amelyet Mercedes Navarrete és két másik kolléganője gondjaira bíztak. Sucúában nem lehet állandó jelleggel berendezkedni; Maria nővér gyakran látogat el oda, útba ejtve az Upano jobb és bal partján lévő falvakat is.

Ezt követően négy éven át a guayaquili közösség előjárójaként tevékenykedik, majd újra Macasba helyezik.

A visszatérést szomorú körülmények teszik szükségessé. A macasi misszió területén óriási (talán szándékos?) tűzvész üt ki 1938. január 15.-ről 16.-ra virradó éjszakán. A misszionáriusok készek a megbocsátásra. Mindent újjá kell építeni, ehhez pedig szükség van Maria nővérré. Újra kell kezdeni az életet az őserdőben, amely különösen nehéznek bizonyul abban az évben. A következő évben, 1939. augusztus 20-án, a folyó áldozatául esik két remek szalézi testvér, Angelo Rouby atya és Isodoro Bigatti segédpüspök, és egy, a temetésükre igyekvő kollégista kisfiú is.

Újabb háborús szelek

1941-ben a vadont is eléri a háború: a peruiak megkísérlik elfoglalni Macast, aztán egyszer csak, nem tudni, milyen rejtélyes okból kifolyólag, de felhagynak az ostrommal és elmennek.

Macasban Mercedes Navarretét ledönti a tífusz és meghal; shuar növendékei mind megsiratják. Istennek szentelte egész életét, hogy a legkisebbekét és legszegényebbekét megmentse.

1943. szeptember 19-én az Upanóba fullad Giulio Carollo szalézi szerzetes. Épp itt az ideje, hogy Macasból elköltöztessék mind a fiú mind a lány kollégiumot Sevilla Don Boscóba, a folyó túlsó partjára. Ott már létrehozták az ültetvényeket, át lehet költözni. 1943-1944 folyamán ez meg is történik. Maria nővér a női közösség házfőnöke lesz, de továbbra is fogadja a betegeket Macasban és Sucúában: a szegény rábízottak élete megéri a folyón való átkelés kockázatát.

Az Evangélium hirdetése, és az emberek javának előmozdítása

Hogy mit is jelentett Maria nővér a macasiaknak, azt a 23 éven át a misszióban a nővér munkatársaként szolgálatot teljesítő Giovanni Vigna szalézi szerzetes atya tanúvallomása így foglalja össze: „[...] láttam őt betegeket és súlyos sebesülteket ápolni kezdetleges eszközökkel felszerelt kórházában, és láttam a legreménytelenebb állapotban levőket és gyógyíthatatlan betegségben szenvedőket meggyógyulni. Így tanúsíthatom, hogy benne valósult meg mindaz, amiről az Evangélium így ír: «És íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig». [...] Meggyőződésem, hogy a macasiak nem egészségügyi problémáik miatt keresték fel rendelőjét, hanem hogy hallhassák olykor vehemens, mégis gyógyító szavait. [...] Neki pedig mindenkire volt egy kedves szava vagy bevált javaslata, de ha úgy adódott, nem riadt vissza a másik javát szolgáló kiadós szidástól sem.”

Újabb és újabb vendégek érkeznek a kollégiumba: szegény, árva, beteg, kétségbeesésükben otthonról elszökött leánykák. Maria nővér az élet ajándékainak tekinti őket, a szűkös anyagi lehetőségek ellenére is: „*Hitre van szükség*” – mondja lefegyverző mosollyal.

1944-ben ünneplik a kelet-ecuadori szalézi misszió alapításának 50. évfordulóját. Úgy tűnik, kevés hiányzik ahhoz, hogy az álmok valóra váljanak. Domenico Comin Főtisztelendő, szaléziánus püspök, még fiatalon azt mondta XV. Benedek pápának: „Mintha egy kiszáradt fát locsolnánk”, mire azt a választ kapta: „A kiszáradt fa ki fog hajtani”.

Maria nővér a közösséggel együttműködve fáradhatatlanul végzi továbbra is a fiatal lányok nevelését: felkészíti őket a keresztény életre, a szerelemre, a családalapításra és a munkára. Ha figyelembe vesszük társadalmi helyzetüket és a helyi hagyományokat, bizony hosszú út vezet felkészülésükig. A misszióban nem csak az Evangélium hirdetésével foglalkoznak, hanem a jellemneveléssel is. A bennszülött katekéták fokozatosan felkészülnek arra, hogy maguk is hirdessék az Evangéliumot népük körében, mindemellett szakmát is tanulnak. Hamarosan kiderül, hogy mindez hasznosnak bizonyul. Ezzel a törekvéssel összhangban, Maria nővér azzal a javaslattal áll elő, hogy keresztény nővéreket képezzenek, akik a testi bajok gyógyítása mellett arra is rávezetik a betegeket, hogy becsüeljék emberi méltóságukat.

A misszió vezetője, a szlovák Juan Shutka atya, felkarolja az ötletet. Így a misszió területén található minden egyes központnak saját ápolónője lesz. A nők egyre jobban felismerik, milyen lehetőségek állnak előttük.

Az 1945-46-os iskolai tanévzárókor nagy elismerésben részesül a misszió: a kormánybiztos méltányolja, hogy a nővérek tevékenysége minden szempontból az emberiség javát szolgálja.

Év végén érkezik Cortenóból a fájdalmas hír, miszerint 96 éves korában elhunyt Maria nővér édesanyja. Maria ismét átéli az elszakadás fájdalmát, ahogyan negyven évvel korábban is.

Minden magányos pillanatot, minden titokban elhullatott könnyet felajánl, és mindenért kárpótolja őt a „Vigaszadó Isten”, akit Maria nővér mindig is követett és szeretettel szolgált embertársai lelki üdvösségének érdekében.

1947: Maria nővér végleg Sucúába költözik, ahol most már állandó jelleggel be lehet rendezkedni. Egy kis faház lesz a nővérek és shuar leányok lakhelye.

Maria rendházfőnöknő, ápolónő, hitoktató egy személyben... Meleg, szeretetteljes légkört teremt maga körül, és mozgalmas hitéletet működtet, ahogyan eddig is. Imádság és tettekézség szorosan összekapcsolódik nála: Bosco Szent János és Mazzarello Szent Mária Dominika is erre buzdították a növendékeket.

Maria nővér most arról álmodozik, hogy kórházat alapít a szegények számára. Megnyeri céljának Natale Lova szaléziánus atyát, aki hozzálát az építkezéshez: nem nehéz elképzelni, milyen nagy nehézségek és áldozatok árán. Ha valaki később megkérdezte az atyától, milyen gyógyszereket használt Maria nővér a legreménytelenebb betegségek gyógyításához, azt válaszolta: „*Nem tudom, megmagyarázhatatlan, de meggyógyultak*”. Ő maga is a nővér segítségével gyógyult meg csodával határos módon, amikor egy napszúrást követően életveszélyes állapotba került. „*Tehetetlen vagyok – közölte vele akkor Maria nővér – mindenestre gondjaimba veszem*”. Lova atya pedig felépült.

A kórház, ahol Maria nővér gyógyszerek, és főleg imádság révén gyógyít, mindenkit befogad. Zoila Felicia Calle Palacios asszony a boldogságtól sugárzó arccal így tanúskodik a boldoggá avatási egyházi

per során: *„Ha megláttuk, eltöltött minket az öröm és hála érzete, állandó személyes kapcsolatban állt Jézussal és Máriával [...] orvosunk volt ő testi-lelki bajainkban”*. A kórházban és annak falain kívül végbement csodás gyógyulások csak azzal magyarázhatók, hogy az Élet Istenével szüntelen kapcsolatot tartott fenn. Elment a kórházba akkor is, ha nem hívták: *„Ha a betegek nem jönnek hozzánk, nekünk kell elmenni hozzájuk”*. Anyai szeretete mindenkire eljutott.

Sok szalézi szerzetes, de főleg fiatalok és egyházi személyek nyernek gyógyulást Maria nővér gyógyításának és imáinak, anyai gondoskodásának és a lelki étellel kapcsolatos tanácsainak köszönhetően. Jól esik nekik, hogy segíti őket a hittérítés nehéz munkájában és buzdítja őket, hogy tartsanak ki a papi hivatásban.

A legreménytelenebb esetek kezelése előtt Maria nővér átgondolja, mit tegyen. Elfut a kápolnába, és magától Jézustól kér tanácsot. Józan ítélőképességet és erőt kap tőle. Visszatér a beteghez, műt, kezel, erőt és reményt ad, és közben imádkozik.

Pietro Gabrielli atya így beszél erről: *„Maria nővér az orvosi hivatás gyakorlásakor egyfelől a gyógykezelések során szerzett széleskörű tapasztalataira támaszkodott, másfelől a hitből és az imádságból merített. Az ő esetében nem lehet szétválasztani ezt a két módszert.”* Aki megköszönte neki, hogy meggyógyította, ezt a választ kapta: *„Nem! Istennek jár a köszönet, nem nekem”*.

„Miért aggódtok ti kicsinyhitűek?

Más idők jártak akkoriban és más volt a társadalom is, de egy kórház vezetése abban az időben sem volt egyszerű dolog. Maria nővér magára vállalja ezt a feladatot, és bár gyakran nehézségekkel kell megküzdenie, nem aggódik: a Gondviselésnél meghallgatásra talál a szegények érdekében szóló kiáltása. Mindenkit befogad és gyógyít, akkor is, ha a beteg nem tud fizetni. Egyáltalán nem ragaszkodik a pénzhez. Nem mindenki méltányolja nagylelkűségét. Ő Istenben bíz, és nem hátrál meg.

1953-ban visszaadja a rendházfőnöki megbízatást, és minden idejét a kórház vezetésének szenteli.

A misszió felszerelése modern: adottak a munkaeszközök, a közlekedési eszközök, a villamos energia, az esti és a nappali oktatás, a shuar szótárak és nyelvtankönyvek, a rádió adó-vevő készülék... mindez hatékonyabbá teszi a hittérítést is. Mindennek a mozgatórugója pedig Maria nővér. Giovanni Bottasso szalézi atya így vélekedik Istennek szentelt életéről, arról, hogy a missziót tekintette élete értelmének, és mindig előtérbe helyezte a szegények, gyengék, kicsinyek ügyét: „*Nehéz felülmúlni Maria nővért az Isten szolgálatában és iránta való hűségében*”.

A Maria vezette FMA közösség nélkülözhetetlen szerepet játszik a shuar nők életében. Méltán állítja Antonio Guerriero történész, szalézi szerzetes: „*Maria nővér sikeresen vette fel a harcot a shuar etnikum fennmaradása érdekében, amely veszélyben forgott az ősi törvények, a testvérgyilkosságok, a fogyatékos gyermekek legyilkolása és a gyakori himlőjárványok miatt is*”.

A „nagy mama”

Maria nővér idővel bizony megéri a kort és az állandó fáradságot. Egyre ritkulnak utazásai az őserdőben, végül beteg lábai már egyáltalán nem tudnak megtenni egy utat sem. A szükségét szenvedők megsegítésére maga helyett imáit küldi, főleg az Üdvözlégy Máriát.

Újabb és újabb nehézségekkel és tragédiákkal kell szembenéznie. Egy repülőgép szerencsétlenség, amit megúsznak, és egy földrengés, ami elpusztítja a sucúai templomot: Maria nővér és egy másik apáca csodával határos módon menekülnek meg.

Igazi örömteli pillanatokot is megél, amikor Renato Ziggiotti atya, a szaléziak rendfőnöke, Bosco Szent János ötödik utóda, látogatást tesz a misszióban, és meghatottan beszél az őserdőben tevékenykedő misszionárius testvérek és nővérek munkájáról. Újabb örömteli érzés tölti el, amikor szerzetesi hivatásának arany jubileuma alkalmából a nővérek, a szalézi szerzetesek és az őserdei lakosság köréje gyűlik, hogy szeretetteljes öleléssel és persze ünnepélyes szentmise bemutatásával fejezze ki köszönetét.

A tanúk tanúvallomásaik során nem haboznak szent életről beszélni: a szeretet, amelyet Maria nővér sugárzott, irgalomból, lelki tisztaságból és abból a szabadságérzetből eredt, amelyet az érez, aki nem másnak,

mint magának Krisztusnak szenteli az életét. Ez tehát olyan szeretet, amely nem tesz különbségeket. Maria nővér nem elméleteket gyárt, hanem éli és előmozdítja a kulturális integrációt jóval azelőtt, hogy ezzel a problémával foglalkozott volna bárki is. Olyan magától értetődő természetességgel és egyszerűséggel teszi a dolgát, mint aki szíven viseli az emberek sorsát. Így történhet meg, Maria nővérnek köszönhetően, hogy egy újszülött shuar életét egy gyarmatlakos, egy fehér dada menti meg.

Minden bevégeztetett

A shuar nép fokozatosan tudomást szerez jogairól és kötelezettségeiről, amit nem vesznek jó néven a gyarmatosok, hiszen attól félnek, hogy elveszítik kulcspozícióikat. Sucúában a megyei anyakönyvi hivatal előkészíti a terepet: a shuaroknak be kell jelenteniük a személyazonosságukat, regisztrálniuk kell a nyilvántartásban, népszámlálást kell tartani, és kiemelten kell kezelni a feltérképezést a földtulajdon védelme érdekében.

Ezen előfeltételek megteremtik annak lehetőségét, hogy 1964. január 12-én megalakuljon a Shuar Központok Államszövetsége, amelyet a minisztérium elismer, és október 22-én jogerőre emel. Mintegy hetven központ csatlakozik a szövetséghez.

Céljaik: gazdasági fejlődés és etnikai öntudat.

Fontos szempont, hogy a központok fenn tudják tartani a kapcsolatot egymással és a székhellyel. Megalakul az Államszövetség rádióállomása. A Mato Grosso Programban részt vevő fiataloknak köszönhetően 1968-ra felépül az „Államszövetség Háza”. Szép, tágas, praktikus; Maria nővér ellátogat oda, bátorít, hisz benne, imádkozik érte... az Államszövetség jogi képviselője ideiglenesen Juan Shutka szalézi atya, a misszió vezetője lesz, akinek a fejében megszületett az ötlet. A feszültség tetőfokára hág. 1969. július 4-éről 5-ére virradó

éjszakán a szalézi misszió épületei a lángok martalékaivá lesznek. Természetesen nem lehet megállapítani, hogy a gyarmatok összességének vagy egyetlen felbőszült gyarmatnak a kezdeményezésére ütött-e ki a tűzvész.

Érthető, hogy a shuarok megtorlást akarnak, és a misszióba vonulnak hagyományos fegyvereikkel felszerelve. Maria nővér azonban eltéríti őket szándékuktól: *„Mi a szeretetre és a megbocsátásra tanítottunk titeket. Ha igazán szerettek engem, leteszitek a fegyvereiteket a lábam elé”*. Engedelmeskednek neki!

A „kiszáradt fa” valóban kihajtott.

Ezzel azonban a probléma még nem oldódik meg. Shutka atya így idézi fel Maria nővér szavait, melyekkel a kialakult helyzet miatt aggódó emberekhez fordul: *„Nagyon örülnék, ha felajánlhatnám az életemet azért, hogy visszatérjen a béke”*. Később pedig Pierina Rusconi nővérral folytatott beszélgetése közben hozzáteszi: *„Ez a két népcsoport nem fog kibékülni egymással, hacsak valaki fel nem áldozza értük magát. Felajánlhatom én saját magam?”*. Pierina nővér nem tudja, mit feleljen...

1969. augusztus 5-én Maria nővér Macasba utazik, a Szűzanya, a „Szeplőtelen” tiszteletére rendezett ünnepség alkalmából. Az ünnepség után e szavakkal fordul Pierina nővérhez: *„A Szeplőtelen Szűzanya azt mondta nekem, készüljek fel arra, hogy valami szerencsétlenség fog történni velem”*.

1969. augusztus 5-ét írunk. Maria nővér lelki gyakorlatra indul Sucúából két fiatal apáca kíséretében. Néhány perccel a felszállás után a repülőgép lezuhan egy banánültetvényre. Maria nővér az egyetlen, aki nem éli túl a balesetet. Felajánlását elfogadta az Úr.

„Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért” mondta Jézus. Maria nővér barátai pedig sírnak, amiért elvesztették anyácskájukat és elgondolkodtatja őket a szomorú esemény.

Amikor a temetési menet befordul a temető utcájába, az égen feltűnik egy szivárvány (pedig nem esett az eső) és egészen a temetés végéig ragyog az égen. Az Atya, akit Maria nővér végtelenül szeretett, és akinek szeretetét közvetítette embertársai körében, így tesz tanúbizonyságot róla.

